

I. Dispoziții generale

Scopul declarării în mun.Bălți a anului 2025 „Anul incluziunii sociale a persoanelor cu nevoi speciale” este de a asigura participarea persoanelor cu dizabilități la elaborarea politicilor publice locale, precum și de a preveni excluderea socială a acestora.

Planul pentru susținerea persoanelor cu nevoi speciale din municipiul Bălți este de a crea un mediu inclusiv, care să asigure drepturi egale și oportunități pentru toți cetățenii, indiferent de abilitățile lor fizice sau mentale. Mai specific, scopul acestui plan include:

1. Promovarea drepturilor persoanelor cu nevoi speciale;
2. Îmbunătățirea accesibilității;
3. Integrarea socială și profesională;
4. Furnizarea serviciilor de suport;
5. Conștientizarea și sensibilizarea comunității.

Măsurile prevăzute de prezentul plan conduc la realizarea în mun.Bălți a acțiunilor legate de reabilitarea persoanelor cu nevoi speciale, participarea activă a acestora la viața comunității, crearea și asigurarea condițiilor adecvate de educație, instruire și pregătire profesională a persoanelor cu dizabilități, evitarea sau eliminarea oricăror forme de discriminare a persoanelor cu dizabilități etc.

Noțiunile principale care definesc prezentul plan sunt:

persoane cu nevoi speciale - persoană cu deficiențe fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale, deficiențe care, în interacțiune cu diverse bariere/obstacole, pot îngreuna participarea ei deplină și eficientă la viața societății în condiții de egalitate cu celelalte persoane;

capacitate de muncă – raportul dintre posibilitățile biologice individuale și solicitarea profesională; este determinată de abilitățile fizice și intelectuale, precum și de nivelul de integrare socioprofesională, care ține de pregătire și de experiență;

incluziune socială – ansamblu de măsuri și acțiuni multidimensionale din domeniile protecției sociale, ocupării forței de muncă, locuirii, educației, sportului, ocrotirii sănătății, informării și comunicării, culturii, precum și din alte domenii destinate integrării persoanelor cu dizabilități în societate;

loc de muncă protejat – spațiul aferent activității profesionale a persoanei cu dizabilități, care cuprinde locul de lucru din clădirea instituției și orice alt loc din interiorul instituției, precum și din afara ei, la care persoana cu dizabilități are acces în timpul exercitării sarcinilor sale de lucru, adaptat nevoilor acesteia, inclusiv echipamentul și căile de acces;

standard adecvat de viață – protejarea și promovarea dreptului persoanelor cu dizabilități la alimentație, îmbrăcăminte și locuință adecvată în condiții de egalitate cu ceilalți cetățeni, fără discriminare pe criterii de dizabilitate;

accesibilitate – ansamblu de măsuri și lucrări de adaptare a mediului fizic, transporturilor, precum și a mediului informațional și comunicațional.

Analiza situației actuale, ținând cont și de exodul populației tinere peste hotarele țării, arată că numărul persoanelor cu nevoi speciale în mun.Bălți este încă destul de mare.

Datele statistice oferite de către Casa Națională de Asigurări Sociale, conform situației la 01.09.2024, arată că în mun. Bălți s-au înregistrat 5967 persoane încadrate în grad de dizabilitate, din ei:

- 5202 persoane mature;
- 765 copii până la 18 ani.

Menționăm, că de la bugetul de stat, persoanele cu nevoi speciale beneficiază de următoarele servicii:

1. Serviciul de reabilitare balneo-sanatorială – oferite anual prin intermediul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale și a Agențiilor Teritoriale de Asistență Socială (foile respective fiind distribuite centralizat);

2. Asigurarea cu mijloace ajutătoare tehnice – oferite la solicitare în baza cererii depuse de către specialiștii Centrul Republican Experimental de Protezare, Ortopedie și Reabilitare și STAS;

3. Prestații sociale – pensii, alocații sociale de stat, ajutor social, ajutor pentru perioada rece a anului și compensații pentru servicii de transport;

4. Servicii sociale primare și specializate oferite de Centrele de plasament fondatorul cărora este Consiliul Municipal Bălți și STAS.

Totuși pe parcursul ultimilor ani pe segmentul incluziunii sociale s-au înregistrat unele progrese și la nivelul municipiului Bălți:

1. APL a dezvoltat parteneriate cu ONG-le locale, agenți economici, servicii descentralizate și desconcentrate în scopul dezvoltării serviciilor sociale în conformitate cu nevoile cetățenilor;

2. După reforma RESTART, APL a preluat unele atribuții ce țin de domeniul incluziunii sociale;

3. APL asigură într-o oarecare măsură accesul infrastructural pentru persoanele cu nevoi speciale.

Cu toate acestea analiza situației actuale scoate în evidență faptul că există rezerve pe anumite domenii pe care se impune necesitatea consolidării eforturilor tuturor actorilor comunitari.

II. Planul de acțiuni consacrat anului 2025 „Anul Incluziunii sociale a persoanelor cu nevoi speciale”

Obiective Specifice	Acțiuni	Parteneri	Costuri		Indicatori
			Surse APL	Alte surse	
1	2	3	4		5
1.Prevenirea excluderii sociale a persoanelor cu nevoi speciale	1.1.Sprijinirea inițiativelor de mobilizare comunitară a grupurilor de inițiativă.	ONG locale	-	-	Numărul de inițiative susținute; Numărul de activități realizare
	1.2. Desfășurarea campaniilor de informare a cetățenilor privitor la incluziunea socială, precum și în domeniul leadership, creșterea respectului de sine.	DRP, DS, DÎTS, DC, DSP, IMSP „CMF”, AO	-	-	Numărul de campanii desfășurate; Numărul de parteneri implicați;
	1.3. Crearea unei platforme online unde aceste persoane să poată accesa informații despre drepturi, servicii și oportunități.	DS, DSP			Grupul țintă vizat, după vârstă și gen; Mass-media implicată
2.Asigurarea accesibilității pentru persoanele cu nevoi speciale	2.1. Adaptarea infrastructurii urbane pentru a facilita accesul persoanelor cu dizabilități (rampă la clădiri publice, trotuare adaptate, semafoare sonore etc.).	IGP, ONG, donatori	În limita mijloacelor financiare alocate		Numărul zonelor de acces ajustate necesităților; Numărul semafoarelor instalate; Numărul de parteneri implicați.

	2.2. Dotarea terenurilor de joacă și adaptarea acestora conform necesităților copiilor cu nevoi speciale.	Direcția gospodărie comunală			Numărul terenurilor de joacă adaptate
	2.3.Modernizarea transportului public pentru a asigura accesibilitatea persoanelor cu mobilitate redusă.		În limita mijloacelor financiare alocate		Numărul unităților de transport public modernizate.
	2.4. Dezvoltarea de tehnologii și soluții digitale accesibile (site-uri web, aplicații, dispozitive).		În limita mijloacelor financiare alocate		Soluțiile și tehnologiile elaborate și aplicate
	2.5.Realizarea/reevaluarea planului de accesibilitate a infrastructurii.	Ministerul Infrastructurii, Direcția gospodărie comunală, Direcția arhitectura și urbanism			Audit al clădirilor; Numărul dispozițiilor de autoevaluare; Crearea unei baze de date a tuturor clădirilor
3.Consolidarea abilităților de viață independentă în scopul creșterii șanselor de incluziune socială	3.1.Dezvoltarea echipei mobile de acordare a serviciilor, inclusiv ajutor în gospodărie pentru persoanele cu nevoi special.	DS, DRP, DÎTS, Consiliul local al tinerilor, Centrul Medico-social „Rebeca”, ONG, donatori, voluntari	În limita mijloacelor financiare alocate		Mecanism elaborat; Numărul serviciilor acordate;
	3.2.Dezvoltarea serviciilor de spălătorie socială.				Numărul de beneficiari deserviți
4.Educație și formare profesională	4.1.Dezvoltarea programelor de educație incluzivă în școli și grădinițe.	DÎTS, ONG, donatori	-	-	Numărul programelor elaborate; Numărul de beneficiari;
	4.2. Organizarea evenimentelor de informare, educare și constientizare pentru combaterea stereotipurilor, drepturilor omului.				Numărul activități realizate
	4.3. Crearea oportunităților de formare profesională pentru integrarea pe piața muncii.	ANOFM, DÎTS, ONG,	-	-	Numărul de beneficiari după vârstă și gen;

					Numărul măsurilor realizate; Mass-media implicată.
	4.4. Colaborarea cu sectorul privat pentru a oferi locuri de muncă adaptate persoanelor cu dizabilități.	Agenți economici, ANOFM			Numărul locurilor de muncă create Numărul persoanelor angajate Numărul ofertelor
	4.5.Promovarea antreprenoriatului și sprijinirea inițiativelor de afaceri ale persoanelor cu dizabilități.	A.O. ”Asociația pentru formare antreprenorială și dezvoltare”			Numărul de idei de afaceri sprijinite.
5. Îmbunătățirea serviciilor de sănătate și reabilitare	5.1.Favorizarea accesului la servicii medicale și de reabilitare (kinetoterapie, suport psihologic)	IMSP, AO, donatori			Numărul de pacienți tratați
	5.2. Dezvoltarea și furnizarea serviciilor de calitate și reabilitare a copiilor din spectrul autist	A.O. ”Autism Hope”, CCSM			Numărul copiilor autiști care au beneficiat de servicii de reabilitare
	5.3. Acordarea serviciilor de asistență ginecologică, de planificare a familiei și de sănătate reproductivă a femeilor și fetelor cu diferite forme de dizabilitate, inclusiv în cadrul centrelor de zi	IMSP ”CMF”, DS			Numărul persoanelor care au beneficiat de serviciile date.

III. Estimarea generală a costurilor

Estimarea generală a costurilor pentru implementarea și realizarea Planului de acțiuni, a fost efectuată în baza priorităților și activităților identificate, avînd la bază legislația RM, precum și în limita mijloacelor disponibile prevăzute pentru aceste scopuri, donații, granturi, conform contractelor și acordurilor încheiate.

IV. Responsabili pentru implementarea planului

Responsabilitatea implementării Planului de acțiuni consacrat anului 2025 „Anul Incluziunii sociale a persoanelor cu nevoi speciale” îi revine Direcției Sănătate, precum și tuturor structurilor APL, Întreprinderilor Municipale, Instituțiilor Medico-Sanitare Publice, Asociațiilor Obștești, Agențiilor Economice etc.

V.Modificarea, monitorizarea și raportarea

Scopul și obiectivele planului se realizează prin implimentarea acțiunilor prevăzute. Implimentarea planului este monitorizată de către Secretarul Consiliului municipal Bălți. Direcția sănătate va elabora și prezenta Consiliului municipal Bălți raportul anual de implimentare a planului, în baza informațiilor solicitate și prezentate de către subdiviziunile responsabile.

VI. Dispoziții finale

Planului de acțiuni consacrat anului 2025 „Anul Incluziunii sociale a persoanelor cu nevoi speciale” este elaborat în conformitate cu actele legislative și normative în vigoare.

Acesta poate fi revizuit, completat, modificat sau substituit, doar prin Decizia Consiliului municipal Bălți.